

Schriftelijke vragen (art. 42 RvO)

aan de voorzitter van Provinciale Staten van Gelderland

datum : 11 december 2014
 van : Ünal Sözen, Statenlid GroenLinks Gelderland
 onderwerp : Ontgassen binnenvaartschepen

Inleiding

Op dit moment dumpen ontgassende binnenvaartschepen dagelijks zwaar giftige gassen in de atmosfeer. Voor de bewoners van Gelderland en het milieu zou een ontgasverbod grote winst betekenen. De landelijke overheid komt niet op korte termijn met wet en regelgeving, dus het is wenselijk op provinciaal niveau afspraken te maken die leiden tot een ontgassingsverbod.

Het verbod richt zich in eerste instantie op benzeen en benzeenhoudende koolwaterstoffen. Deze stoffen zijn zeer schadelijk voor de gezondheid na directe blootstelling. Het zijn vooral werknemers die te maken hebben met de gevaren van directe blootstelling als zij met de stoffen moeten werken. Ook indirecte blootstelling brengt grote risico's met zich mee voor de volksgezondheid. Deze situatie doet zich voor bij het lozen (ontgassen) van de betreffende stoffen in de atmosfeer. Naast deze directe gevaren voor de menselijke gezondheid kan benzeen, net als andere koolwaterstoffen, in de lucht leiden tot ongewenste ozonvorming en dus tot zomersmog wat ook schadelijk is voor de gezondheid.

Ontgassen: wat is dat?

Veel gassen worden vervoerd in vloeibare vorm. Dit geldt bijvoorbeeld voor vluchtige organische stoffen, zoals benzeen. Na het lossen wordt een tankschip zo veel als mogelijk ontdaan van de restlading: 'nalensen'. Na het nalensen is in de tank vaak nog een substantiële hoeveelheid van de lading aanwezig in de vorm van damp: 'restladingdamp'. Om verontreiniging van nieuwe lading te voorkomen wordt deze damp vaak geloosd in de atmosfeer: 'ontgassen'. Dit vindt doorgaans na afvaart buiten de haven plaats. Het kan ook zijn dat de ladingtanks na het nalensen worden schoongewassen, het waswater moet daarna verplicht worden afgegeven aan de wal. Na het wassen blijft minder restladingdamp in de ladingtanks achter. De tanks dienen echter droog en schoon te zijn voor er nieuwe lading in kan. Met het oog daarop worden de ladingtanks geventileerd, waarbij ook restladingdamp vrijkomt in de atmosfeer. Dit ventileren valt niet binnen de definitie van het begrip ontgassen, maar moet wel geregeld worden.

Onze buurlanden Duitsland en België hebben verdergaande voorschriften voor het ontgassen gegeven. Duitsland heeft vanaf 28 april 2012 de reikwijdte van de regeling voor het ontgassen uitgebreid. Het Duitse ontgassingsverbod heeft betrekking op alle brandstofmengsels en ruwe benzine, met inbegrip van een aantal benzeenhoudende restladingdampen. Ook in Vlaanderen gelden eisen voor het ontgassen die verdergaan dan in ons land tot op heden gebruikelijk is.

Nederland kan net als Duitsland ook een landelijke maatregel treffen, vooralsnog is daarvan echter geen sprake. De minister van I&M kiest op dit moment voor een internationale oplossing. Deze oplossing kan echter nog jaren op zich laten wachten. Vooruitlopend daarop zet de minister blijkens de beantwoording op Kamervragen (TK 2013-2014, Aanhangsnummer 1474, gepubliceerd 24 maart 2014) in op een 'Green Deal' met het betrokken bedrijfsleven. Daarmee verwacht de minister dat er vooruitgelopen kan worden op een internationaal ontgassingsverbod. Over de inhoud en het tijdstip van totstandkoming van de Green Deal is op dit moment echter nog niets bekend.

Inmiddels hebben de provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland beide een conceptwijziging van hun Provinciale Milieuverordening opgesteld. In Zuid-Holland is de inspraakperiode inmiddels achter de rug. Het doel van de aanpassingen van de provinciale milieuverordening is het verbieden van het ontgassen van benzeen aan de buitenlucht per 1 januari 2015 en benzeenhoudende stoffen vanaf 1 januari 2016.

Vragen

- Zijn GS het met GroenLinks eens dat benzeen en benzeenhoudende koolwaterstoffen schadelijk zijn voor de gezondheid?
- Zijn GS het met GroenLinks eens dat de gezondheidsschadelijke eigenschappen zich kunnen voordoen bij zogenaamde directe blootstelling, die plaatsvindt bij het gebruik waar vooral werknemers mee te maken hebben?
- Zijn GS het met GroenLinks eens dat daarnaast ook de voor de gezondheid schadelijke effecten zich kunnen voordoen na lozing van de betreffende stoffen in de atmosfeer, zoals bij het ontgassen?
- Zijn GS het met GroenLinks eens dat naast deze gevaren voor de menselijke gezondheid benzeen, net als andere koolwaterstoffen, in de lucht leiden tot ongewenste ozonvorming en dus tot het gezondheidsschadelijke zomersmog?
- Zijn GS het met GroenLinks eens dat het ontgassen in de atmosfeer van binnenvaartschepen in milieu hygiënisch opzicht geen goede oplossing is?
- Zijn GS het met GroenLinks eens dat er geen onderscheidt hoort te zijn in de behandeling van emissies van landbronnen en binnenvaart?
 - Zo ja, bent u bereid het ontgasverbod de komende jaren uit te breiden met alle prioritaire stoffen?
 - Zo nee, kunt u uitleggen wat milieu hygiënisch het verschil is?
- Zijn GS bekend met het Brabants ontgasverbod, dat mede onderbouwd is met het beschermen van grond- en oppervlaktewaterkwaliteit?
 - Zo ja. bent u bereid deze aanpak te volgen?
 - Bent u het met GroenLinks eens dat de Brabantse aanpak ook een ontgasverbod voor MTBE¹ en ETBE² vergt?
- Zijn GS het met GroenLinks eens dat er meer kans is voor Gelderland om last te krijgen van binnenvaartschepen die uitwijken om een ontgasverbod in Duitsland, Zuid-Holland en Noord-Brabant te ontlopen?
- Zijn GS het met GroenLinks eens dat er van een oplossing op korte termijn internationaal en nationaal vooralsnog geen sprake is en dat deze oplossingen nog jaren op zich laten wachten?

¹ MTBE (Methyl-tert-butylether) is een stof die sinds 1988 ter verhoging van de klopvastheid en als loodvervanger in benzine wordt toegepast om de luchtkwaliteit te verbeteren. In het grondwater is de stof zeer mobiel en slecht afbreekbaar.

² De laatste jaren is MTBE in toenemende mate vervangen door ETBE (Ethyl-tert-butylether), een stof met vergelijkbare eigenschappen.

- Zijn GS het met GroenLinks eens dat het instellen van een provinciaal ontgasverbod van benzeen en benzeenhoudende koolwaterstoffen wenselijk is?
 - Zo nee, waarom niet?
 - Zo ja, nemen GS de al in ontwikkeling zijnde aanpassingen van de provinciale milieuverordening uit Noord-Brabant of Zuid-Holland over, of wordt aan een eigen verordening gewerkt?
- De huidige landelijke cijfers over ontgassen door de binnenvaart zijn met grote onzekerheden omgeven. Dit jaar heeft het RIVM de cijfers met een factor 10 opgehoogd. Bent u bereid om een meldplicht voor ontgassen in te stellen binnen de provincie Gelderland om meer inzicht voor toekomstig beleid te krijgen?